

Jørelse og Betragtning af Samfundsforholdene, i at de Forældre, der have fuldkommen Raad til at betale for deres Børns Undervisning, lade Andre, dem, som maasse slet ingen Børn have, som derimod kunne have ganske andre Udgifter, betale deres Børns Undervisning. Seg ser nu ikke, at der i dette Lovforslag findes Noget, der er til Hindrer for at indføre, at de, der have Raad, skulle betale, hvad deres Børns Undervisning koster, men selvfølgelig skulle være fri for at betale, naar de ikke lade deres Børn gaa i den offentlige Skole, men paa anden Maade sørge for deres Undervisning. De ville da deri have den stærkeste Tilskyndelse til at indrette private Skoler, og jeg ser som sagt ikke, at der i Lovforslagets Ordning er Noget, der strider derimod, jeg ser ikke, hvorfor man ikke skulde kunne føde dette, der er det Væsentligste for at fremme Privatfkolet, og hvori jeg ganske kan gaa med, til Lovforslagets øvrige Bestemmelser. Naar man saa derimod siger, at vi skulle gaa videre, at vi skulle indrette det saaledes, at ogsaa de Børn, for hvilke Kommunen skal betale, maa gaa i Friskolerne, saa kan jeg ikke følge med. Naar det Offentlige skal betale, maa det ogsaa se efter, hvad det faar for sine Penge, og saa kan det ikke lade Børnene gaa i saadanne Skoler, der udelukkende ere overladte til Private. Et af To, enten maa de paagældende Børn gaa i udelukkende offentlige Skoler eller ogsaa private Skoler, der ere underkastede det Offentliges Kontrol, og saa er der jo ikke megen Forskjel tilstede. Lad de Børn, hvis Forældre ville betale for deres Undervisning, gaa i private Skoler, men de Børn, for hvem det Offentlige skal betale, kan man ikke forlange skulle gaa i disse Skoler; at de lige godt skulle kunne gaa i begge Slags Skoler, er i mine Dine et Forlangende af samme Beskaffenhed, som kom frem den Gang, der var Tale om Paastrikkelse, som jeg tilstaaer var noget af det Uklareste og Besynderligste, jeg har hørt. Jeg kan ikke forstaa rettere, end at, naar Staten skal betale for en Ting, saa er dog det Mindste, man maa forlange, Kontrol af en eller anden Art med den Ting, hvortil man udgiver sine Penge, Tilsynet kan være stærkere eller mindre, men Kontrol maa der være, og det kan ikke fuldkommen overlades til vedkommende Privates Forgodtbefindende. Men dernæst tilstaaer jeg, at, ligesaa meget som jeg paaskønner den Svær, som der fra mange Sider viser sig for den private Skole, ligesaa ubillig, og jeg havde nævnt skammelig, er denne Svær i mine Dine, naar den vil gaa frem paa anden Maade og ikke lader sig nøie med, hvad jeg nylig har fremhævet, at forlange, at Skolerne med Hensyn til Betaling stilles lige, at der bliver fuldkommen fri Konkurrence mellem de private og de offentlige Skoler, men gaa videre og siger: For at fremhjelpe den private Skole ville vi have, at den offentlige Skole skal være saa daarlig og lidet udviklet som mu-

ligt. Det er i mine Dine, jeg kunde som sagt være fristet til at sige en skammelig Fremgangsmaade fra deres Side, som holde paa den private Skole. Det er ikke den rette Maade at fremhjelpe den private Skole paa, at holde Statsfkolet nede. Nei, lad begge udvikle sig, som de kunne, lad os lave saa mange private Skoler, som det er muligt; det vil være til Held for de offentlige Skoler, fordi man derved hjælper dem ud over, hvad der af praktiske Solemand er fremhævet som en af de største Vanskeligheder, nemlig det store Børneantal; men lader os dog ved Siden deraf indrette de offentlige Skoler, som skulle bestaa, saa godt som muligt. Det er ikke rigtigt af dem, som ville have de private Skoler frem, at de ligefrem ville lægge an paa at holde den offentlige Skole tilbage (Afbrydelse). Det er her fra flere Sider sagt. Det er blandt Andet sagt i det interessante Foredrag, hvortil jeg for Ørigt i Meget kunde slutte mig, som vi hørte fra det ærede Medlem fra Kjøbst. og p. Landet (Holstein-Ledreborg), at han ønskede Statsfkolet saa daarlig som mulig.

Formanden: Det det ærede Medlem nu henviste denne Betragtning til et Medlem, bliver det Udtryk, som gif forud, nemlig en „skammelig“ Maade at fremstille Sagen paa, ikke tilstedeligt.

Frederiksen: Den ærede Formands Bemærkning er mig foraauidt hærkommen, som jeg, saafremt jeg i den anførte Henseende maatte have ytret Noget, som kunde misforstaaes, nu strax kan faae Leilighed til at rette det. Det har aldeles ikke været min Mening at ville antyde Noget om andre Medlemmers Hensigter, som kunde være fornærmeligt for Nogen som helst, men jeg har kun villet sige, at den Betragtning, der gif ud fra det nævnte Standpunkt, vilde komme til at gjøre stor Uret, vilde komme til et Resultat, som jeg næsten kunde være fristet til at betegne paa den omtalte Maade. Allermindst kunde det ganske vist være min Hensigt at bruge dette Udtryk om det ærede Medlem for Kjøbst. og p. Landets Amts 5te Valgfreds, hvis Svær i denne Sag jeg, ligesom sikkert de fleste andre Medlemmer, da vi hørte hans Foredrag, ikke kunde Andet end i høi Grad paaskønne. — Naar jeg da nu fæster mit Blif paa de enkelte vigtige Bestemmelser i denne Lov, saa kan jeg ikke se Andet, end at, hvilken Mening man end kan have, saa er det dog altsammen Forslag i den Retning i hvilken næsten Alle vi — og det er den store Flershed her i Salen — som byde os om at faae gode offentlige Skoler ved Siden af de private Skoler, ønske at gaa. Det mest omtvistede Punkt foruden de private Skoler er jo Skoletvungen. Ligesaa villig som jeg nu er til at give den private Skole, hvad der bør gives den, lige saa ivrig